

**Odgovori na nove
zahteve i izazove
korporativnog finansijskog
izveštavanja i izveštavanja
o održivosti**

28-29. maj 2024, Beč, Austrija

CFRR»

**Centre for Financial
Reporting Reform**

WORLD BANK GROUP

Centar za reformu finansijskog izveštavanja (CFRR),
Globalni sektor za upravljanje,
Region Evrope i Centralne Azije, Svetska banka
Adresa: Praterstrasse 31, 1020 Vienna, Austria
Internet: www.worldbank.org/cfrr
Elektronska pošta: cfrr@worldbank.org
Telefon: +43-1-217-0700

Seminar

Odgovori na nove zahteve i izazove korporativnog finansijskog izveštavanja i izveštavanja o održivosti

28-29. maj 2024, Flemings Hotel Wien-Stadthalle, Beč, Austrija

PREDGOVOR

Ovaj seminar se organizuje u okviru dva ključna programa Centra Svetske banke za reformu finansijskog izveštavanja ([CFRR](#)), sa sedištem u Beču: Programa reforme računovodstva i jačanja institucija za mala i srednja preduzeća „Put u Evropu“ ([REPARIS for SMEs](#))¹ i novog Programa unapređenja računovodstva, revizije i izveštavanja o održivosti (EAASURE).²

Oba ova regionalna programa pružaju podršku sa uspostavljanje transparentnijeg okruženja javnih politika i delotvornog institucionalnog okvira za korporativno izveštavanje u zemljama učesnicama, a istovremeno za cilj imaju da doprinesu stvaranju osnove za uvođenje novih zahteva poput izveštavanja o održivosti.

Cilj dvodnevnog seminara je da okupi predstavnike 11 zemalja korisnica i podstakne razgovor o tome kako bolje odgovoriti na nove zahteve i izazove korporativnog finansijskog

¹ **Cilj programa REPARIS for SMEs je podrška:** (i) daljem unapređenju pristupa MSP iz zemalja Zapadnog Balkana profesionalnim uslugama računovodstva i finansijskog upravljanja i (ii) usaglašavanju okvira za finansijsko izveštavanje zemalja Zapadnog Balkana sa odgovarajućim direktivama i uredbama Evropske unije (EU). Zemlje korisnice programa su Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo, Severna Makedonija i Srbija. Program REPARIS for SMEs naslanja se na napredak ostvaren u okviru završenog Programa EU-REPARIS (2015-2019) i sprovodi ga CFRR u bliskoj saradnji sa kancelarijama Svetske banke u zemljama korisnicama. Među aktivnostima projekta su pružanje obuke, organizacija seminara i obezbeđivanje tehničke podrške državnim službenicima, regulatornim telima, računovođama, revizorima, strukovnim organizacijama računovođa, organizacijama za podršku poslovanju i privrednim komorama. Osnovne komponente projekta su: (A) pružanje podrške razvoju i implementaciji održivih programa edukacije i obuke; (B) pružanje podrške transponovanju i usklađivanju nacionalnih zakonodavnih okvira i praksi iz oblasti finansijskog izveštavanja i revizije sa zahtevima EU; (C) podsticanje regionalnog pristupa u pogledu implementacije sprovedenih reformi računovodstva i revizije; (D) sprovođenje analiza računovodstvenih i savetodavnih usluga i izveštaja o poštovanju standarda i propisa iz oblasti računovodstva i revizije (A&A ROSC).

² **Razvojni cilj programa EAASURE** jeste unapređenje praksi korporativnog finansijskog izveštavanja i pružanje podrške za usvajanje i primenu izveštavanja o održivosti u regionu Evrope i Centralne Azije. Ovaj program će zemljama učesnicama pomoći da: (i) ostvare napredak u sprovođenju reformi na polju korporativnog finansijskog i nefinansijskog izveštavanja (izveštavanja o održivosti); (ii) uspostave institucionalne i regulatorne okvire za izveštavanje o održivosti usklađene sa zahtevima propisa EU (za zemlje učesnice koje nisu obavezane sporazumima o pridruživanju sa EU odnosno statusom kandidata za članstvo); (iii) razvoj institucionalnih i tehničkih kapaciteta za adekvatnu primenu okvira za finansijsko i izveštavanje o održivosti, uključujući i za državna preduzeća, u saradnji sa Evropskom komisijom i drugim razvojnim partnerima i nacionalnim akterima; (iv) jačanje mehanizama za praćenje i obezbeđenje poštovanja propisa, i to naročito u pogledu javnog nadzora, osiguranja kvaliteta i unapređenja transparentnosti, uključujući i transparentnost podataka o finansiranjima i dugovima državnih preduzeća; i (v) izgradnja kapaciteta i razvoj i realizacija održivih programa edukacije i obuke na tercijarnom i strukovnom nivou, između ostalog za rukovodiocce državnih preduzeća i nadzorna tela. Zemlje korisnice programa su Albanija, Azerbejdžan, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Gruzija, Jermenija, Kosovo, Moldavija, Severna Makedonija, Srbija i Ukrajina. Program EAASURE će biti zvanično predstavljen na ovom skupu.

izveštavanja i izveštavanja o održivosti, kao i da pruži priliku učesnicima da usaglase naredne korake koji će se preduzeti kako na regionalnom tako i na nacionalnom nivou.

Zemlje korisnice ova dva regionalna programa su Albanija, Azerbejdžan, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Gruzija, Jermenija, Kosovo, Moldavija, Severna Makedonija, Srbija i Ukrajina.

Ciljnu publiku seminara čine, između ostalih, predstavnici ministarstava finansija zaduženi za izradu i primenu propisa o računovodstvu i reviziji i praćenje rada državnih preduzeća; rukovodioci javnih organa za praćenje revizije (kao što su odbori ili saveti za javni nadzor nad obavljanjem revizije); kao i članovi organa upravljanja, rukovodioci i inspektori za osiguranje kvaliteta iz strukovnih organizacija računovođa kojima su poverene uloge na polju osiguranja kvaliteta.

Oblast korporativnog finansijskog i nefinansijskog izveštavanja doživljava promene i predstavlja izazov usled sve značajnije uloge veštačke inteligencije (VI), većeg naglaska na izveštavanje o održivosti i izazova u primeni. Bolje razumevanje potencijalnog uticaja VI na korporativno finansijsko izveštavanje i reviziju može pomoći kreatorima javnih politika da donesu odluke o odgovarajućem pravnom okviru, u skladu sa Zakonom EU o veštačkoj inteligenciji³ i dobrom međunarodnom praksom.

Izveštavanje o održivosti velikih subjekata koji obavljaju delatnosti od javnog interesa u skladu sa propisima EU zahteva usluge uveravanja koje će najverovatnije obavljati zakonski revizori. Organi nadležni za javni nadzor na obavljanjem revizije bi trebalo da izrade i sprovedu metodologije za nadzor nad radom tih revizora.

Iako su zemlje Zapadnog Balkana, kao i Gruzija, Moldavija i Ukrajina, koje su sve kandidati za članstvo u EU, delimično prenele u svoja nacionalna zakonodavstva odredbe pravnih tekovina EU na polju korporativnog finansijskog izveštavanja, postoji prostor za dalje usaglašavanje i unapređenje. Ove zemlje suočene su sa izazovima u pogledu sprovođenja ovih propisa, i to naročito u pogledu javnog nadzora i osiguranja kvaliteta. Na to ukazuju nedavno usvojeni izveštaji Evropske komisije o napretku ovih država, analize A&A ROSC za Albaniju (sprovedene 2019) i Gruziju (2022), kao i analize A&A ROSC koje su trenutno u toku u Crnoj Gori i Severnoj Makedoniji.

Postojanje tih izazova zahteva od svih aktera, uključujući kreatore politika, računovođe, revizore i organe nadležne za javni nadzor nad obavljanjem revizije da se neprekidno informišu, prilagođavaju novim zahtevima i ulažu u sisteme i ljudske kapacitete kako bi osigurali pouzdano i transparentno finansijsko i izveštavanje o održivosti.

³ Videti <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231206IPR15699/artificial-intelligence-act-deal-on-comprehensive-rules-for-trustworthy-ai>.

Ovaj seminar ***učesnicima pruža priliku da stupe u kontakt sa međunarodnim ekspertima i kolegama iz regiona i razgovaraju o temama koje se tiču korporativnog finansijskog i izveštavanja o održivosti, kao i revizije.*** Konkretni ciljevi ovog dvodnevnog skupa su:

- Predstavljanje novog regionalnog programa EAASURE i diskusija sa korisnicima o planiranim aktivnostima i očekivanim rezultatima. Ovaj program će pružiti dodatnim podršku zemljama korisnicama za ispunjavanje novih zahteva EU na polju korporativnog finansijskog i izveštavanja o održivosti; zemlje koje su se obavezale da prenesu te zahteve u svoje domaće pravo i usvoje ih dobiće naročito prilagođenu podršku za njihovo sprovođenje.
- Razmatranje implikacija i pouka iz sprovođenja reforme revizije u EU u cilju pružanja podrške zemljama učesnicima u njihovim sopstvenim reformskim naporima i usaglašavanju sa najboljom praksom.
- Učenje iz iskustava Grčke sa institucionalizacijom okvira za nadzor nad sprovođenjem revizije u skladu sa propisima EU.
- Sticanje uvida i ažurnih informacija od Međunarodnog foruma nezavisnih regulatornih tela za reviziju (IFIAR) i pojedinih članova ovog tela, i to naročito o nalazima inspekcijskog nadzora za 2023, upotrebi tehnoloških rešenja u reviziji i uslugama uveravanja kod izveštavanja o održivosti.
- Učenje iz iskustava Evropske grupe za finansijsko izveštavanje i savetovanje (EFRAG) o najnovijim kretanjima u pogledu Evropskih standarda za izveštavanje o održivosti (ESRS), uključujući i obaveze izveštavanja koje važe za MSP.
- Diskusija o pojedinim aspektima vezanim za upravljanje i nadzor nad radom državnih preduzeća i analizu revidiranih finansijskih izveštaja od strane osnivača, kao i ulogu odbora za reviziju.
- Diskusija o sve značajnijoj ulozi VI u korporativnom finansijskom izveštavanju i reviziji.
- Razmatranje ažurirane metodologije A&A ROSC, i to naročito u pogledu pokazatelja učinka računovodstva i revizije.

Biće obezbeđen simultani prevod na albanski, bosanski/hrvatski/srpski i ruski jezik.

Znanja i iskustva stečeni na ovom skupu trebalo bi da omoguće dalje usaglašavanje okvira za korporativno finansijsko izveštavanje sa relevantnim direktivama i uredbama EU. ***Ključni očekivani rezultati*** ovog dvodnevnog seminara su:

- Pružanje podrške i neophodnih informacija za tekuće reforme sistema revizije u zemljama učesnicama kroz učenje iz iskustava država članica EU, i to naročito iz načina na koji je u Grčkoj institucionalizovan okvir za nadzor nad sprovođenjem revizije u skladu sa propisima EU.
- Informisanje organa nadležnih za javni nadzor nad sprovođenjem revizije o zahtevima za učlanjenje i koristima koje nosi članstvo u IFIAR-u.

- Omogućavanje regulatornim telima zaduženim za korporativno finansijsko izveštavanje i izveštavanje o održivosti da unaprede svoja znanja o aspektima primene ESRS.
- Usaglašavanje plana aktivnosti, uključujući i ključna pitanja koja će biti teme na regionalnim skupovima u okviru programa EAASURE tokom 2024. i 2025.

DNEVNI RED | DAN 1 | UTORAK 28. MAJ 2024.

08:30 Registracija i kafa dobrodošlice

Uvodna obraćanja

09:00

Adrijan Fozard | rukovodilac Globalnog sektora za upravljanje, Evropa i Centralna Azija, Svetska banka

Mihael Vindiš | savetnik, Sektor za međunarodne finansijske institucije, Savezno ministarstvo finansija, Austrija

Kristijan Brendli | zamenik rukovodioca, Sektor za razvoj privatnog sektora, Državni sekretarijat za privredu, Švajcarska

Sesija za upoznavanje

09:20

Tokom ove sesije, svaka delegacija određiće po jednog govornika koji će ukratko predstaviti sve učesnike i odgovoriti na izazove koje postavi moderatorka.

Moderatori:

Arun Manudža | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

Hose Resk | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

Predstavljanje Programa unapređenja računovodstva, revizije i izveštavanja o održivosti (EAASURE)

09:40

Cilj programa je unapređenje kvaliteta praksi korporativnog finansijskog izveštavanja i pružanje podrške za uvođenje i primenu izveštavanja o održivosti u regionu Evrope i Centralne Azije. Tokom ove sesije predstaviće se ključne aktivnosti koje će podržati ovaj regionalni projekat i njihovi očekivani rezultati.

Garik Sergejan | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

Arun Manudža | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

Hose Resk | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

10:40

Pauza za kafu

Tržište usluga revizije u EU: status i budućnost reforme revizije

11:10

Tokom ove sesije razgovaraće se o glavnim nalazima i zaključcima studije⁴ o sprovođenju reforme revizije u EU i napretku u ostvarivanju njena četiri cilja: povećanja transparentnosti za investitore, unapređenja nezavisnosti revizora u odnosu na klijente, podsticanja konkurencije na ovom veoma koncentrisanom tržištu kojim dominira „velika četvorka“ i jačanja nadzora na nivou EU u celini. U studiji se navode podaci i analize o uticaju transponovanja i primene Direktive i Uredbe o reviziji,⁵ uključujući zahteve koji važe za zakonske revizore u pogledu uveravanja i izveštavanja, obavezu rotiranja i imenovanja revizora, zabranu obavljanja određenih delatnosti koje se ne odnose na reviziju i maksimalne iznose nagrada za pružanje usluga koje se ne odnose na reviziju. Cilj ove sesije je da se učesnicima pomogne da steknu znanja na osnovu iskustava država članica EU sa svojim sopstvenim reformskim procesima. Nakon prezentacije, panelisti će odgovarati na pitanja učesnika.

Rože Vezenbek | viši ekspert, Generalni direktorat za finansijsku stabilnost, finansijske usluge i Uniju tržišta kapitala, Evropska komisija

Moderatorka:

Ivona Varzaha | viša specijalistkinja za finansijsko upravljanje, Svetska banka

12:10

Ručak

Struktura institucionalnog okvira za nadzor nad sprovođenjem revizije u Grčkoj: uvidi i izazovi

13:15

Nadzorni odbor za primenu standarda u računovodstvu i reviziji Grčke nadležno je telo ove zemlje za nadzor i osiguranje kvaliteta revizija koje sprovode zakonski revizori i društva za reviziju.⁶ Ova sesija će pružiti pregled postojećeg institucionalnog okvira za javni nadzor i osiguranje kvaliteta u Grčkoj. Učesnici će saznati više o pitanjima kao što su mehanizmi kojima se osigurava nezavisnost, sistem finansiranja, tržište usluga revizije, sistem inspeksijskog nadzora i sadašnji stepen uključenosti strukovnih udruženja računovođa u sistem javnog nadzora. Tokom ove sesije razmatraće se i mogućnosti za uspostavljanje i/ili unapređenje regionalne saradnje između nadležnih organa sa ciljem poboljšanja kvaliteta revizije u regionu Zapadnog Balkana. Nakon prezentacije, panelisti će odgovarati na pitanja učesnika.

⁴ Videti <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1e77fe60-71f5-11ed-9887-01aa75ed71a1/language-en>.

⁵ Direktiva o reviziji (Direktiva 2006/43/EZ) i Uredba o reviziji (Uredba (EU) 537/2014).

⁶ Videti <https://www.ifiar.org/?wpdmdl=15212>.

Nikolaos Papadimos | zamenik predsednika, Nadzorni odbor za primenu standarda u računovodstvu i reviziji Grčke

Moderatorka:

Ivona Varzaha | viša specijalistkinja za finansijsko upravljanje, Svetska banka

14:45 **Pauza za kafu**

Unapređenje upravljanja državnim preduzećima i njihovog učinka: uvidi i strategije

15:15

Svetska banka i CFRR saraduju sa državama širom sveta u cilju jačanja računovodstva, izveštavanja i revizije državnih preduzeća i mehanizama za nadzor nad njihovim poslovanjem, i to u cilju omogućavanja da se državnim preduzećima pravilno upravlja i da su ona transparentna, odgovorna i doprinose privredi i društvu. Za sveobuhvatnu procenu učinka državnih preduzeća u privredi upotrebljava se alat pod nazivom Integrisani okvir za državna preduzeća (iSOEF): njegova primena podrazumeva analizu opravdanosti postojanja tih preduzeća, njihovih ekonomskih implikacija, činilaca koji utiču na efikasnost njihovog poslovanja i mogućnosti za reformisanje tog sektora, a Svetska banka koristi nalaze te analize za definisanje podrške reformi državnih preduzeća u zemljama-partnerima. U okviru ovog panela, eksperti Svetske banke pojašniće metodologiju okvira iSOEF i razgovarati o tome kako program EAASURE može pomoći zemljama učesnicima da unaprede učinak državnih preduzeća u pogledu finansijskog i nefinansijskog izveštavanja, praćenja poslovanja i obelodanjivanja informacija.

Panelisti:

Andrej Buzujok | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

Ivona Varzaha | viša specijalistkinja za finansijsko upravljanje, Svetska banka

Salamat Kusainova | specijalistkinja za upravljanje, Svetska banka

Moderator:

Arun Manudža | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

16:45 **Kraj rada prvog dana**

17:00 **Zajednička večera u hotelu**

19:30 **Završetak zajedničke večere**

IFIAR i uvid u budućnost revizije: nalazi ankete o inspekcijskom nadzoru iz 2023, primena tehnoloških rešenja u reviziji i usluge uveravanja kod izveštavanja o održivosti

Ova sesija za predmet ima rad IFIAR-a, i tokom nje učesnici će moći da saznaju više o: (i) nalazima ankete o inspekcijskom nadzoru iz 2023,⁷ (ii) Izveštaju o primeni tehnoloških rešenja u reviziji iz 2023,⁸ (iii) pripremama članica IFIAR-a za vršenje nadzora nad pružanjem usluga uveravanja u vezi sa izveštavanjem o održivosti i (iv) kriterijumima za prijem potencijalnih kandidata u članstvo. Dve članice IFIAR-a, austrijska Agencija za nadzor nad sprovođenjem revizije i Nadzorni odbor za primenu standarda u računovodstvu i reviziji Grčke, govoriće o svojim mišljenja o nalazima inspekcijskog nadzora i trenutnom statusu tehnoloških rešenja koja se koriste prilikom sprovođenja revizije, ali i predstaviti planove za nadzor nad vršenjem usluga uveravanja u pogledu izveštaja o održivosti.

09:00

Članice IFIAR-a iz zemalja učesnica, odnosno Odbor za javni nadzor Albanije, Služba za nadzor nad računovodstvom, izveštavanjem i revizijom Gruzije i ukrajinsko Telo za javni nadzor nad vršenjem revizije takođe će biti pozvane da se pridruže diskusiji i podele svoje perspektive. Nakon prezentacije, panelisti će odgovarati na pitanja učesnika.

Delon Ejbrams | viši službenik za pitanja politike, Međunarodni forum nezavisnih regulatornih tela za reviziju

Melisa Andrade Gomes | viša službenica za pitanja politike, Međunarodni forum nezavisnih regulatornih tela za reviziju

Mihael Komarek | izvršni direktor, austrijska Agencija za nadzor nad sprovođenjem revizije

Nikolaos Papadimos | zamenik predsednika, Nadzorni odbor za primenu standarda u računovodstvu i reviziji Grčke

Moderator:

Andrej Buzujok | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

11:00

Pauza za kafu

⁷ Videti <https://www.ifiar.org/?wpdmml=16740>.

⁸ Videti <https://www.ifiar.org/?wpdmml=16239>.

11:30 Najnovije informacije o Evropskim standardima za izveštavanje o održivosti

Tokom ove sesije biće predstavljene informacije o nedavno usvojenim Evropskim standardima za izveštavanje o održivosti (ESRS) i najnovija kretanja na ovom planu. Takođe će se objasniti nacrt standarda za izveštavanje o održivosti namenjenih MSP i ukratko opisati mape interoperabilnosti. Učesnici će imati priliku da nauče više o dostupnim smernicama za primenu standarda ESRS. Nakon prezentacija, panelisti će odgovarati na pitanja učesnika.

Kjara Del Prete | predsednica, Tehnička ekspertska grupa za izveštavanje o održivosti, Evropska grupa za finansijsko izveštavanje i savetovanje (EFRAG SR TEG)

Moderatorica:

Svetlana Platon | konsultantkinja za finansijsko upravljanje, Svetska banka

12:30 Ručak

13:30 Uloga veštačke inteligencije u korporativnom izveštavanju

Tokom ove sesije razmatraće se uloga i potencijalni uticaj VI na polju korporativnog finansijskog izveštavanja i revizije. Biće predstavljeni primeri osobina i metoda rešenja VI čiji su ciljevi ušteda vremena i unapređenje kvaliteta rada revizora, računovođa i poreskih stručnjaka. Konkretnije, panelisti će se pozabaviti trenutnim mogućnostima za primenu VI u reviziji i ukazaće na primere današnje upotrebe ovih tehnologija za unapređenje tačnosti i efikasnosti postupaka revizije. Pored toga, biće predstavljene i najznačajnije odredbe Zakona o veštačkoj inteligenciji EU kako bi se unapredilo razumevanje relevantnih regulatornih okvira.

Džon Huper | viši rukovodilac, Sektor za međunarodnu izgradnju kapaciteta, Institut ovlašćenih računovođa Engleske i Velsa Manager

Ester Malova | rukovodilac za tehnološku politiku, Institut ovlašćenih računovođa Engleske i Velsa

Šejmus Rej | suosnivač i direktor, Engine B, Ujedinjeno Kraljevstvo

Moderator:

Andrej Buzujok | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

15:00 Pauza za kafu

15:30 A&A ROSC: ažurirana metodologija i najčešći izazovi

Tokom ove sesije ukratko će biti prikazana ažurirana metodologija A&A ROSC uz osvrt na primer iskustva Gruzije i Albanije sa izmenama svojih reformskih planova na osnovu nalaza procene sprovedene metodom A&A ROSC. Učesnici će u vidu „brejnstorminga“ definisati i glavne izazove na koje treba odgovoriti tokom procena A&A ROSC i utvrditi ključne bojazni u pogledu korporativnog finansijskog izveštavanja iz razvojne perspektive.

Garik Sergejan | viši specijalista za finansijsko upravljanje, Svetska banka

Paskal Frerežak | konsultant, Svetska banka

Natalija Konovaljenko | konsultantkinja za finansijsko upravljanje, Svetska banka

David Mčedlidze | rukovodilac, Služba za nadzor nad računovodstvom, izveštavanjem i revizijom, Gruzija

Erisa Rodani | rukovodilac, Sektor za harmonizaciju finansijskog upravljanja, kontrole i računovodstva, Uprava za harmonizaciju interne finansijske kontrole u javnom sektoru, Ministarstvo finansija Albanije

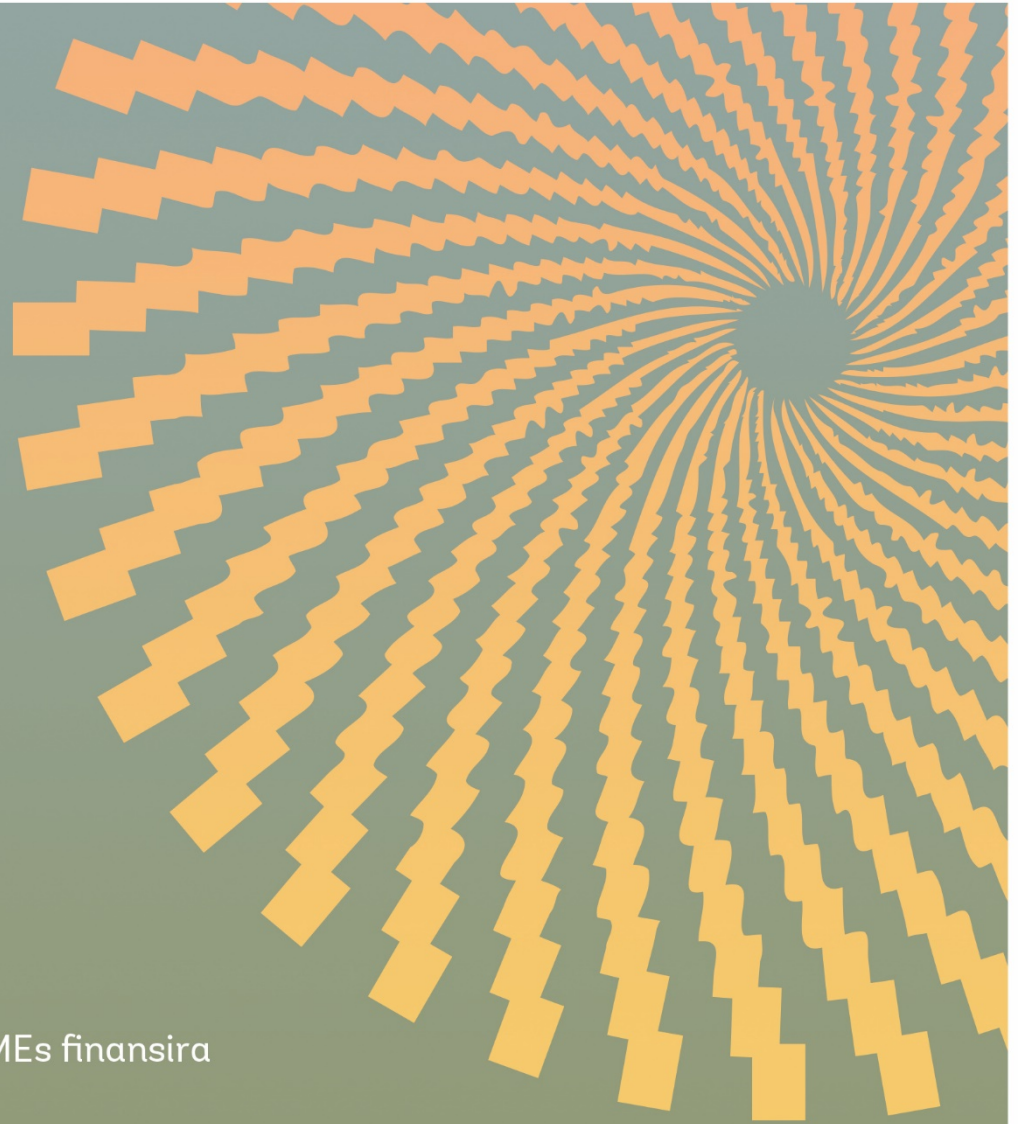
Završno obraćanje

16:45

Adrijan Fozard | rukovodilac Globalnog sektora za upravljanje, Evropa i Centralna Azija, Svetska banka

17:00

Završetak seminara

REPARIS for SMEs finansira

European Union

EAASURE sufinansiraju

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Ministry
Republic of Austria
Finance

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO